

qui venientes invenerunt de verbo, sicut dictum erat ad eos de Puer. Testimonium Angelorum, quia Angelus Domini stetit iuxta illos, et dixit eis: *Ecce evangelio vobis gaudium magnum, quia natus est hodie Salvator mundi, qui est Christus Dominus in civitate David.* Et facta est cum Angelo multitudo coelestis exercitus, laudantium Deum, et dicentium: *Gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus bonae voluntatis.* Habuit testimonium mulierum, quia Anna Prophetissa filia Phaniel confitebatur Domino, et loquebatur de illo omnibus, qui expectabant redemptionem Israel. Habuit testimonium virorum, quia uno die conversi sunt tria millia, et alio quinque millia, qui testimonium perhibebant de Iesu. Habuit testimonium senum, quia antiquus ille dierum Simeon, cuius capilli erant sicut lana alba, qui acceperat responsum a Spiritu sancto non visurum se mortem, nisi videret Christum Domini, accipiens eum in ulnas suas, dixit: *Nunc dimittis servum tuum Domine, secundum verbum tuum in pace, quia viderunt oculi mei salutare tuum.* Habuit testimonium parvulorum, quia Innocentes illi, cum quamvis non loquendo, moriendo tamen confessi sunt. Habuit testimonium terrenorum, quia pax facta est in terra hominibus bonae voluntatis: tanta, ut ab uno homine Caesare Augusto totus orbis describeretur; de cuius tranquillitate Isaias inquit: *Conflabant gladius suos in vomeres, et lanceas suas in falces.* Habuit testimonium coelorum, quia coeli miserunt novam stellam, secundum quod habuimus in Evangelio: *Et ecce stella, quam viderant Magi in oriente, antecedebat eos usque dum veniens staret supra, ubi erat Puer.* Habuit testimonium Gentilium, quia Magi venientes Iererosolymam dixerunt: *Ubi est, qui natus est Rex Iu-*

deorum? Habuit testimonium Iudaeorum, quia Herodes principes Sacerdotum, et Scribas populi conveniens, sciscitabatur ab eis, ubi Christus nasceretur; at illi dixerunt: *In Bethlehem Iudae.* Habuit testimonium antiquorum, quia in manibus Prophetarum assimilatus est: ipse enim est Agnus occisus ab origine mundi. Habuit testimonium modernorum, unde et ipse Discipulis inquit: *Eritis mihi testes in Ierusalem, et in omni Iudaea, et Samaria, et usque ad ultimum terrae.* Habuit testimonium lucis, quia claritas Dei circumfulsit Pastores, et claritas stellae illustravit Magos. Testimonium tenebrarum, quia in morte eius tenebrae factae sunt super universam terram. Habuit testimonium legis, quia Moyses dixit in lege: *Prophetam suscitabit vobis Deus de fratribus vestris; ipsum tanquam me audietis.* Et alibi: *Et erit vita tua pendens in ligno; videbis, et non cognosces.* Testimonium Prophetarum, quia Isaias ait: *Egredietur virga de radice Iesse, et flos de radice eius ascendet, et requiescet super eum spiritus Domini.* Et alibi: *Ecce virgo concipiet, et pariet filium, et vocabitur nomen eius Emmanuel.* Baruc autem: *Post haec, inquit, in terris visus est, et cum hominibus conversatus est.* Ezechiel in eius testimonio filius appellatus est. Daniel ait: *Cum venerit Sanctus Sanctorum cessabit unctio vestra.* Oseas in eius testimonio accepit uxorem fornicariam. Habacuc dicit: *Cornea sunt in manibus eius.* Ionas in ventre celi eius testimonium testatus est. Et quid discurram per singula? Nullus Prophetarum extitit, qui ei testimonium non perhiberet. Testimonium Regum, unde David Rex: *Terra nostra dabit fructum suum.* Et alibi: *Aperiat terra, et genuerit Salvatorem.* Et Salomon: *Osculetur me osculo oris sui, quia meliora sunt ubera tua vino, fragrantia unguentis o-*

mis, et: Dum esset Rex in accubitu suo, nardus mea dedit odorem suum. Testimonium turbarum, unde dixerunt in Evangelio: *Vidimus mirabilia hodie.* Et: *Nisi esset hic a Deo, non posset facere quod facit:* propter quod voluerunt etiam eum rapere, et Regem facere. Testimonium vivorum, quia illi duo, qui ibant in Emmaus, venerunt, et narraverunt omnia, quae eis acciderant. Testimonium mortuorum, quia multa corpora Sanctorum, qui dormierant, surrexerunt, et apparuerunt multis. Testimonium brutorum, quia cognovit bos possessorem suum, et asinus praesepe Domini sui. Testimonium solis, quando ipse obscuratus est. Testimonium elementorum, quia testimonium perhibuit terra, quando terraemotus magnus factus est. Testimonium perhibuit aqua, quando siccis pedibus ambulavit super aquas. Testimonium perhibuit aer, quando nubes suscepit eum ab oculis eorum, scilicet Discipulorum. Testimonium perhibuit ignis, quando Angelus Domini descendit de coelo, et resplenduit facies eius sicut fulgur: Fulgur enim igneae naturae est.

⁶³⁶ Quia ergo, fratres, mysterium Crucis habuit testimonium omnium praedictorum, crubescat Iudaeus infelix, qui negat Christum de Virgine natum; quia pastores Iudaei invenerunt sicut dictum erat illis. Confundatur Gentilis qui dicit ligno: *Deus meus es; et lapidi: tu me genuisti;* quia Magi Gentiles ipsum adoraverunt. Obmutescat haereticus, qui mysterio contradicit. Et omnis lingua confiteatur, quia Dominus noster Iesus Christus in gloria est Dei Patris. Ad quam gloriam nos perducatur ipse Dominus noster Iesus, qui cum sit splendor luminum, flos florum, vita morum, schola virtutum, et corona Sanctorum, super choros Angelorum regnat in saccula saeculorum. Amen.

Varia de Epiphania, ex Benedicto XIV.
(DE FESTIS DOCT., LIB. I, CAP. 2, N. 3).

VIII.

⁶³⁷ QUAERERE vero Magorum nomina, qui, qualesve illi fuerint, modo quaerendum est. Tillemontius loco cit., putat duodecimo saeculo indagari coepit Magorum nomen, prudentique consilio Baronium ait in suis Annalibus quaestionem hanc praeritisse. Casaubonus, exercit. 2 in Baron. Annales, § 10, ita scribit: *Puduit iure merito harum ineptiarum Cardinalium Baronium apud quem in tam prolixo de Magis sermone de illorum nominibus ne verbum quidem.* Bollandistae, tom. 1, mense Maii, pag. 7, aiunt: *Nullus Scriptor vel Graecus vel Latinus profertur per tot saecula usque ad Frederici Barbarossae tempora, qui nomina nunc vulgata usurpaverit.* Serry, P. Honoratus a S. Maria, P. Graveson, Card. Gottus, Sandinus in locis citatis, et Calmet in laudata superiorum Dissertat. § *Nomina*, Bailletus in *Histor. adoration. Magorum*, num. 2, et Lamy, *Harmon. Evangel.*, lib. 1, cap. 11, pag. 45, § *Numerus Magorum*, docent de Magorum nomine nihil nobis esse compertum. Quod quidem non eo dictum volumus, ut Coloniensis Ecclesiae pie Traditioni quidquam detrahatur, quae Ecclesia ut testatur Bollandus ad diem primam Iannar., pag. 8, sextam pag. 323, et undecimam pag. 664, Magos sub nominibus Melchioris, Balthassaris, et Gasparis veneratur; eorumque corpora Galesinius, in Not. ad Martyrolog., pag. 13, et Saxus in *Histor. Corporum SS. Gervasii et Protasii* num. 38 referunt Constantinopolim allata, inde ab Eustorgio Episcopo Mediolanum aucta, post saeculorum septuaginta annorum cultum, quem in Basilica ab eodem Episcopo edificata fideles illis tribuerunt, tandem sub Friderico Aenobarbo illinc amota, et ab Episcopo Reinoldo Coloniensem asportata.

DOMINICA INFRA OCT. EPIPHANIAE

LECTIO SANCTI EVANGELII SECUNDUM LUCAM.
Luc. 11, 42-52.

CUM factus esset Iesus annorum duodecim, ascendit illis Ierosolymam secundum consuetudinem diei festi,
43. consummatisque diebus, cum redirent, remansit puer Iesus in Ierusalem, et non cognoverunt parentes eius.
44. Existimantes autem illum esse in comitatu, venerunt iter diei, et requirebant eum inter cognatos, et notos.
45. Et non invenientes, regressi sunt in Ierusalem, requirentes eum.
46. Et factum est, post triduum invenerunt illum

in templo sedentem in medio doctorum, audientem illos, et interrogantem eos.

47. Stupebant autem omnes, qui eum audiebant, super prudentiam et responsus eius.

48. Et videntes admirati sunt. Et dixit mater eius ad illum: Fili, quid fecisti nobis sic? ecce pater tuus et ego dolentes quaerebamus te.

49. Et ait ad illos: Quid est quod me quaerebatis: nesciebatis quia in his, quae Patris mei sunt, oportet me esse?

50. Et ipsi non intellexerunt verbum, quod locutus est ad eos.

51. Et descendit cum eis, et venit Nazareth: et erat subditus illis. Et mater eius conservabat omnia verba haec in corde suo.

52. Et Iesus proficiebat sapientia, et aetate, et gratia apud Deum et homines.

Homilia S. Ambrosii Episcopi.

EXPOSITIO IN LUCAM, LIB. 2, CAP. 2.

638 **E**t cum facti essent illi anni duodecim. A duodecimo anno, ut legimus, Dominicae sumitur disputationis exordium; hic enim praedicandae fidei evangelizantium numerus debeatur. Nec otiose immemor suorum secundum carnem utique sapientia Dei implebatur et gratia, post triduum reperitur in templo; ut esset indicio quia post triduum triumphalis illius passionis in sede coelesti, et honore divino fidei nostrae se resurrecturus offerret, qui mortuus credebatur.

639 *Quid est quod me quaerebatis? Nesciebatis quia in propria Patris mei oportet me esse?* Duae sunt in Christo generationes; una est paterna, materna altera: paterna illa diviniore, materna vero quae in nostrum laborem usumque descendit. Et idcirco quae supra naturam, supra aetatem, supra consuetudinem fiunt, non humanis assignanda virtutibus, sed divinis referenda sunt potestatibus. Alibi eum ad mysterium mater impellit (IOANN. II, 3): hic mater arguitur, quia adhuc quae humana sunt, exigit. Sed cum hic duodecim describatur annorum, illic discipulos habere doceatur; vides matrem didicisse de Filio, ut exigeret a validiore mysterium, quae stupebat in iuniora miraculum.

Et venit Nazareth, et erat subditus illis. 640

Quid enim magister virtutis, nisi officium pietatis implet? Et miramur si Patri defert, qui subditur matri? Non utique infirmitatis, sed pietatis est ista subiectio; attollat licet saevius emissus latebris coluber perfidiae caput, et serpentinis evomat venena pectoribus. Cum dicit se Filius missum (IOANN. VIII, 29), maiorem haereticus appellat Patrem; ut imperfectum Filium dicat, qui potest habere maiorem; ut alienis auxiliis asserat eum qui mittitur, indigere: numquid et humano egebat auxilio, ut materno serviret imperio? Deferebat homini, deferebat ancillae (ipsa enim dicit: *Ecco ancilla Domini*), deferebat simulato patri; et miraris si Deo detulit? An homini deferre pietas est, Deo deferre infirmitas est? Vel ex humanis divina perpende, et quid patri amoris debeatur, agnosce. Pater honorificat Filium (IOANN. VIII, 54); non vis ut Filius honorificet Patrem (Ibid. 49): Pater voce coelesti in Filio se complacere profitetur (LUC. III, 22); non vis ut Filius humanae carnis indutus amictu, cum humana voce, humano loquatur affectu, Patrem dicat esse maiorem? (IOANN. XIV, 28). Nam si *Magnus Dominus, et laudabilis nimis, et magnivoluntis eius non est finis* (PSAL. CXLIV, 3), utique magnitudo quae finem non habet, nec augmentum habet. Sed cur non accipiam religiosis auribus Filium Patri in susceptione corporis obedientem, cum religioso accipiam Patrem Filio deferentem?

Disce potius tuae utilitatis praeccepta, et exempla pietatis agnosce. Disce quid parentibus tuis debeas, cum legis a Patre Filium non voluntate, non opere, non tempore discrepare: etsi personis duo, potestate unum sunt. Et utique nullum Pater ille coelestis laborem generationis expertus est: tu matri debes pudoris iniuriam, virginitatis dispendium, partus pe-

IN OCTAVA EPIPHANIAE

LECTIO SANCTI EVANGELII SECUNDUM IOANNEM.

IOANN. I, 29-34.

In illo tempore: Vidit Ioannes Iesum venientem ad se, et ait: Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccatum mundi.

30. Hic est, de quo dixi: Post me venit vir, qui ante me factus est: quia prior me erat.

31. Et ego nesciebam eum, sed ut manifestetur in Israel, propterea veni ego in aqua baptizans.

32. Et testimonium perhibuit Ioannes, dicens: Quia vidi Spiritum descendentem quasi columbam de caelo, et mansit super eum.

33. Et ego nesciebam eum: sed qui misit me baptizare in aqua, ille mihi dixit: Super quem videris Spiritum descendentem, et manentem super eum, hic est, qui baptizat in Spiritu sancto.

34. Et ego vidi: et testimonium perhibui quia hic est Filius Dei.

Homilia S. Augustini Episcopi.

IN IOANN. EVANG., TRACT. 6.

642 **P**ater Sanctitati vestrae, timebam ne frigus hoc frigidus vos ad conveniendum faceret: sed quia ista celebritate et frequentia vestra, spiritu vos fervere demonstratis, non dubito quia etiam orationis me, ut debitum vobis exsolvam. Promiseram enim in nomine Christi disserere hodie, cum angustia temporis tunc impediret, ne id possemus explicare tractando, quare Deus per columbae speciem ostendere voluerit Spiritum sanctum. Hoc ut explicetur, illuxit nobis dies hodiernus; et sentio audiendi cupiditate et pia devotione vos celebrius congregatos. Expectationem vestram Deus impleat ex ore nostro. Amastis enim ut veniretis: sed amastis, quid? Si nos, et hoc bene; nam volumus amari a vobis, sed nolumus in nobis. Quia ergo in Christo vos amamus, in Christo nos redamate, et amor noster pro invicem gemat ad Deum: ipse enim gemitus columbae est.

647 Si ergo gemitus columbae est, quod omnes novimus, gemunt autem columbae in amore; audite quid dicat Apostolus, et nolite mirari quia in columbae

riculum, matri longa fastidia, matri longa discrimina, cui miserae in ipsis votorum fructibus maius periculum est: et cum ediderit quod optavit, partu absolvitur, non timore. Quid anxios patres loquar pro filiorum profectu, et multiplicatis alienis usibus census, iactaque agricolae semina posterorum aetatibus profutura? Nonne pro his obsequia saltem oportet rependi? Cur impio patris vita prolixior, et communis patrimonii videtur angustior, cum Christus non refugiat cohaeredit?

Varia de Dom. infra Oct. Epiph., ex Grancolas.

(COMMENT. IN BRUV. ROM., 249-250).

640 **Q**UOD Dominica infra Octavam Epiphaniae, Micrologus c. 41, designat ea die Officium ordinarium de Dominicis, cum cantu Epiphaniae, *Et die Dominicae Officium, Dominicales quoque Psalms, cum cantu de Epiphania*; quo significatur, Officium huius Dominicae diversimode celebratum fuisse; cum ab initio fuerit officium tantum de Dominica consuetum; deinceps vero quando Epiphaniae assignata est octava, canebatur officium totum de Dominica, cum cantu de officio Festi, ut fit in Dominicis infra octavam festorum omnium, quae Dominici Nostri Festa non sunt. Facta denique est quaedam officii de Festo, et officii de Dominica commixtio.

643 Evangelium est continuatio eorum quae Iesus Christus gessit post infantiam, quod hinc factus annorum duodecim ascendit Ierosolyman; perinde ac si in Evangelio distribuendis ordinem aliquem servare voluerit, et ea, quae ad Christi adolescentiam spectant, referre priusquam de eius Baptismo mentionem iniiceret.

644 De Introitu hodiernae Missae, *In excelsis throno*, verba facit Amalarius I. 4, c. 33.

645 In Romanis Sacramentariis habetur collecta, quae hodierno Evangelio congruit: *Deus, qui temporalem Filii tui pueritiam fecisti mirabilem, quoque illum parvulis temporaliter subdi voluisti, Spiritu prudentiae corda nostra quae sumus illustra, atque humilitatis et pietatis numeribus miseratus nos informas. Per eundem...*

specie voluit demonstrari Spiritus sanctus: *Quid enim oremus, sicut oportet, inquit, nescimus: sed ipse Spiritus interpellat pro nobis gemitibus inenarrabilibus* (ROM. VIII, 26). Quid ergo, fratres mei, hoc dicturi sumus, quia Spiritus gemit, ubi perfecta et aeterna beatitudo est ei cum Patre et Filio? Spiritus enim sanctus Deus, sicut Dei Filius Deus, et Pater Deus. Ter dixi Deus, sed non dixi tres deos: magis enim Deus ter, quam dii tres; quia Pater et Filius et Spiritus sanctus unus Deus: hoc optime nostis. Non ergo Spiritus sanctus in semetipso apud semetipsum in illa Trinitate, in illa beatitudine, in illa aeternitate substantiae gemit: sed in nobis gemit, quia gemere nos facit. Nec parva res est, quod nos docet Spiritus sanctus gemere: insinuat enim nobis quia peregrinamur, et docet nos in patriam suspirare, et ipso desiderio gemimus. Cui bene est in hoc saeculo, imo qui putat quod ei bene sit, qui laetitia rerum carnalium, et abundantia temporalium, et vana felicitate exultat, habet vocem corvi: vox enim corvi clamosa est, non gemebunda. Qui autem novit in pressura se esse mortalitatis huius, et peregrinari se a Domino (II COR. V, 6), nondum tenere illam perpetuam quae nobis promissa est beatitudinem, sed habere illam in spe, habiturus in re, cum Dominus venerit in manifestatione praerclarus, qui prius in humilitate venit occultus; qui hoc novit, gemit. Et quamdiu propter hoc gemit, bene gemit: Spiritus illum docuit gemere, a columba didicit gemere. Multi enim gemunt in infelicitate terrena, vel quassati damnis, vel aegritudine corporis praegravati, vel carceribus inclusi, vel catenis colligati, vel fluctibus maris iactati, vel aliquibus inimicorum insidiis circumsepti gemunt:

sed non columbae gemitu gemunt, non amore Dei gemunt, non spiritu gemunt. Ideo tales cum ab ipsis pressuris fuerint liberati, exsultant in grandibus vocibus: ubi apparet quia corvi sunt, non columbae. Merito de arca missus est corvus, et non est reversus; missa est columba; et reversa est: illas duas aves misit Noe (GEN. VIII, 6-9). Habebat ibi corvum, habebat et columbam; utrumque hoc genus arca illa continebat: et si arca figurabat Ecclesiam, videtis utique quia necesse est ut in isto diluvio saeculi utrumque genus contineat Ecclesia, et corvum, et columbam. Qui sunt corvi? Qui sua quaerunt. Qui columbae? Qui ea quae Christi sunt quaerunt (PHILIPP. II, 21).

Propterea ergo cum mitteret Spiritum sanctum, duobus modis eum ostendit visibiliter; per columbam, et per ignem: per columbam, super Dominum baptizatum; per ignem, super discipulos congregatos. Cum enim ascendisset Dominus in coelum post resurrectionem, peractis cum discipulis suis quadraginta diebus, impleto die Pentecostes, misit eis Spiritum sanctum, sicut promiserat. Spiritus ergo tunc veniens implevit locum illum, factoque primo sonitu de coelo tamquam ferretur flatus vehemens, sicut in Actibus Apostolorum legimus: *Visae, inquit, illis sunt linguae divisae velut ignis, qui et insedit super unumquemque eorum; et coeperunt linguis loqui, sicut Spiritus dabat eis pronuntiare* (ACT. II, 1-4). Hac vidimus columbam super Dominum, hac linguas divisas super discipulos congregatos: ibi simplicitas, hic fervor ostenditur. Sunt enim qui dicuntur simplices, et pigri sunt: vocantur simplices, sunt autem segnes. Non talis erat Stephanus plenus Spiritu sancto: simplex erat, quia nemini nocebat; fervens erat,

quia impios arguebat. Non enim tacuit Iudaeis: eius sunt verba illa flammantia: *Dura cervice, et non circumcisi corde et auribus, vos semper resistitis Spiritui sancto*. Magnus impetus: sed columba sine felle saevit. Nam ut noveritis quia sine felle saeviebat, illi auditis his verbis qui corvi erant, ad lapides statim adversus columbam currerunt; coepit Stephanus lapidari: et qui paulo ante fremens et fervens spiritu, tamquam in inimicos impetum fecerat, et tamquam violentus invectus erat in verbis igneis atque ita flammantibus, ut audistis: *Dura cervice, et non circumcisi corde et auribus*: ut qui ea verba audiret, putaret Stephanum, si ei liceret, statim illos velle consumi: venientibus in se lapidibus ex manibus eorum, genu fixo ait: *Domine, ne statuas illis hoc delictum* (ACT. VII, 51, 59). Inhaeserat unitati columbae. Prior enim illud fecerat magister, super quem descendit columba; qui pendens in cruce ait: *Pater, ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt* (LUC. XXIII, 34). Ergo ne Spiritu sanctificati dolum habeant, in columba demonstratum est: ne simplicitas frigida remaneat, in igne demonstratum est. Nec moveat, quia linguae divisae sunt. Distant enim linguae, ideo divisis linguis apparuit. *Linguae, inquit, divisae velut ignis, qui et insedit super unumquemque eorum*. Distant inter se linguae, sed linguarum distantia non sunt schismata. In linguis divisis noli dissipationem timere, unitatem cognosce in columba.

Sic ergo, sic oportebat demonstrari Spiritum sanctum venientem super Dominum, ut intelligat unusquisque, si habet Spiritum sanctum, simplicem se esse debere sicut columbam; habere cum fratribus veram pacem, quam significat oscula columbarum. Habent

enim oscula et corvi, sed in corvis falsa pax, in columba vera pax. Non omnis ergo qui dicit, Pax vobiscum, quasi columba audiendus est. Unde ergo discernuntur oscula corvorum ab osculis columbarum? Osculantur corvi, sed laniant; a laniatu innocens est natura columbarum: ubi ergo laniatus, non est vera in oculis pax; illi habent veram pacem, qui Ecclesiam non laniaverunt. Nam corvi de morte pascuntur, hoc columba non habet; de frugibus terrae vivit, innocens eius victus est: quod vere, fratres, mirandum est in columba. Sunt passeress brevissimi, vel muscas occidunt: nihil horum columba; non enim de morte pascitur. Qui laniaverunt Ecclesiam, de mortibus pascuntur. Potens est Deus, rogemus ut reviviscant qui devorantur ab eis et non sentiunt. Multi agnoscunt, quia reviviscunt; nam ad eorum adventum quotidie gratulamur in nomine Christi. Vos tantum sic estote simplices, ut sitis ferventes; et fervor vester in linguis sit. Nolite tacere; ardentibus linguis loquentes, accendite frigidus.

Quid enim, fratres mei? quis non videat quod illi non vident? Nec mirum; quia qui inde reverti nolunt, sicut corvus qui de arca emissus est. Quis enim non videat quod illi non vident? Et ipsi Spiritui sancto ingrati sunt. Ecce columba descendit super Dominum, et super Dominum baptizatum; et apparuit ibi sancta illa et vera Trinitas, quae nobis unus Deus est. Ascendit enim Dominus ab aqua, sicut in Evangelio legimus: *Et ecce aperti sunt ei caeli, et vidit Spiritum descendentem velut columbam, et mansit super eum: et statim vox consecuta est: Tu es Filius meus dilectus, in quo mihi complacui* (MATTH. III, 16, 17). Apparet

manifestissima Trinitas, Pater in voce, Filius in homine, Spiritus in columba. In ista Trinitate quo missi sunt Apostoli, videamus quod videmus, et quod mirum est quia illi non vident: non enim vere non vident, sed ad id quod facies eorum ferit, oculos claudunt. Quo missi sunt discipuli, in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, ab illo de quo dictum est: *Hic est qui baptizat*. Dictum est enim ministris ab eo qui sibi tenuit hanc potestatem.

651 Hoc enim in illo vidit Ioannes, et cognovit quod non noverat: non quia cum non noverat Filium Dei, aut cum non noverat Dominum, aut non noverat Christum, aut vero et hoc non noverat quia ipse baptizatus esset in aqua et Spiritu sancto; nam et hoc noverat: sed quia ita ut sibi teneret ipsam potestatem, et in nullum ministrorum eam transferret, hoc est quod didicit in columba. Per hanc enim potestatem, quam Christus solus sibi tenuit, et in neminem ministrorum transfudit, quamvis per ministros suos baptizare dignatus sit, per hanc stat unitas Ecclesiae, quae significatur in columba, de qua dictum est: *Una est columba mea, una est matri suae* (CANT. VI, 8). Si enim, ut iam dixi, fratres mei, transferretur potestas a Domino ad ministrum, tot baptismata essent, quot ministri essent, et iam non staret unitas Baptismi.

652 Intendite, fratres: antequam veniret Dominus noster Iesus Christus ad baptismum (nam post baptismum descendit columba in qua cognovit Ioannes quiddam proprium, cum ei dictum esset, *Super quem videris Spiritum descendentem sicut columbam, et manentem super eum, ipse est qui baptizat in Spiritu sancto*), noverat quia ipse baptizat in Spiritu sancto; sed quia tali pro-

prietate, ut potestas ab eo non transiret in alterum, quamvis eo donante, hoc ibi didicit. Et unde probamus quia iam et hoc noverat Ioannes, quia baptizatus erat Dominus in Spiritu sancto; ut hoc intelligatur didicisse in columba, quod ita erat baptizatus Dominus in Spiritu sancto, ut in neminem alium hominem potestas illa transiret? unde probamus? Columba iam baptizato Domino descendit: ante autem quam veniret Dominus ut baptizaretur a Ioanne in Iordane, diximus quia noverat eum, illis vocibus ubi ait:

Tu ad me venis, baptizari? ego a te debeo baptizari. Sed ecce Dominum noverat, noverat Filium Dei: unde probamus quod iam noverat quia ipse baptizaret in Spiritu sancto? Antequam veniret ad fluvium, cum multi ad Ioan-nem concurrerent baptizari, ait illis: Ego quidem baptizo vos in aqua: qui autem post me venit, maior me est, cuius non sum dignus corrigiam calcamenti solvere; ipse vos baptizabit in Spiritu sancto et igni (MATTH. III, 14, 11): iam et hoc noverat. Quid ergo per columbam didicit, ne mendax postea inveniriatur (quod avertat a nobis Deus opinari), nisi quamdam proprietatem in Christo talem futuram, ut quamvis multi ministri baptizaturi essent, sive iusti, sive iniusti, non tribueretur sanctitas Baptismi, nisi illi super quem descendit columba, de quo dictum est:

Hic est qui baptizat in Spiritu sancto? Petrus baptizet, hic est qui baptizat; Paulus baptizet, hic est qui baptizat; Iudas baptizet, hic est qui baptizat.

Nam si pro diversitate meritum baptismi sanctum est, quia diversa sunt merita, diversa erunt baptismata; et tanto quisque aliquid melius putatur accipere, quanto a meliore videtur accepisse. Ipsi sancti, intelligite fratres,

boni pertinentes ad columbam, pertinentes ad sortem civitatis illius Ierusalem, ipsi boni in Ecclesia, de quibus dicit Apostolus: *Noavit Dominus qui sunt eius* (II TIM. II, 19); diversarum gratiarum sunt, non omnes paria merita habent: sunt alii aliis sanctiores, sunt alii aliis meliores. Quare ergo si unus ab illo, verbi gratia, iusto sancto baptizetur, alius ab alio inferioris meriti apud Deum, inferioris gradus, inferioris continentiae, inferioris vitae, unum tamen et par et aequale est quod acceperunt, nisi quia *hic est qui baptizat?* Quomodo ergo cum baptizat bonus et melior, non ideo iste bonum accepit, et ille melius; sed quamvis bonus et melior fuerint ministri, unum et aequale est quod acceperunt, non est melius in illo, et inferius in isto: sic et cum baptizat malus ex aliqua vel ignorantia Ecclesiae, vel tolerantia (aut enim ignorantur mali, aut tolerantur, toleratur palea, quousque in ultimo ventiletur area), illud quod datum est, unum est, nec impar propter impares ministros; sed par et aequale, propter, *Hic est qui baptizat.*

651 Ergo, dilectissimi, videamus quod videre illi nolunt; non quod non videant, sed quod se videre doleant: quasi clausum sit contra illos. Quo missi sunt discipuli, in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, ut baptizarent tamquam ministri? quo missi sunt? *Ite, dixit, baptizate gentes.* Audistis, fratres, quomodo venit illa haereditas, *Postula a me, et dabo tibi gentes haereditatem tuam, et possessionem tuam terminos terrae* (PSAL. II, 8). Audistis quomodo a Sion prodiit lex, et verbum Domini ab Ierusalem (Is. II, 3): ibi enim audierunt discipuli, *Ite, baptizate gentes in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti* (MATTH. XXVIII, 19). Intenti

facti sumus, cum audiremus, *Ite, baptizate gentes.* In cuius nomine? *In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti.* Iste unus Deus, quia non, in nominibus Patris et Filii et Spiritus sancti; sed, *in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti.* Ubi unum nomen audis, unus est Deus: sicut de semine Abrahae dictum est, et exponit Paulus apostolus: *In semine tuo benedicentur omnes gentes: non dixit: In seminibus, tanquam in multis; sed tanquam in uno, Et semine tuo, quod est Christus* (GEN. XXII, 18; GAL. III, 16). Sicut ergo quia ibi non dicit, in seminibus, docere te voluit Apostolus, quia unus est Christus: sic et hic cum dictum est, *in nomine*, non, in nominibus; quomodo ibi, *in semine*, non, in seminibus; probatur unus Deus Pater et Filius et Spiritus sanctus.

655 Sed: Ecce, inquit discipuli ad Dominum, audivimus in quo nomine baptizemus, ministros nos fecisti, et dixisti nobis: *Ite, baptizate in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti*: quo ibimus? Quo? non audistis? Ad haereditatem meam. Interrogatis: Quo ibimus? Ad id quod emi sanguine meo. Quo ergo? Ad gentes, inquit. Putavi quia dixit: *Ite, baptizate Afros in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti.* Deo gratias: solvit Dominus quaestionem, docuit columba. Deo gratias: ad gentes Apostoli missi sunt; si ad gentes, ad omnes linguas. Hoc significavit Spiritus sanctus divisus in linguis, unicus in columba. Hac linguae dividuntur, hac columba copulat. Linguae gentium concordarunt, et una lingua Africae discordavit? Quid evidentius, fratres mei? In columba unitas, in linguis gentium societas. Aliquando enim et linguae per superbiam discordaverunt, et tunc sunt factae linguae ex una multa. Post diluvium enim superbi quidam

homines, velut adversus Deum se munire conant, quasi aliquid esset excelsum Deo, aut aliquid tutum superbiae, erexerunt turrim; quasi ne diluvio, si postea fieret, deleterentur. Audierant enim et recensuerant quia omnis iniquitas erat deleta diluvio: ab iniquitate temperare volebant; altitudinem turris contra diluvium requirebant; aedificaverunt turrim excelsam. Vidit Deus superbiam ipsorum, et hunc errorem illis immitti fecit, ut non se cognoscerent loquentes; et factae sunt diversae linguae per superbiam (GEN. XI, 1-9). Si superbia fecit diversitates linguarum, humilitas Christi congregavit diversitates linguarum. Iam quod illa turris dissociaverat, Ecclesia colligit. De una lingua factae sunt multae; noli mirari, superbia hoc fecit: de multis linguis fit una; noli mirari, charitas hoc fecit. Quia etsi soni diversi linguarum sunt, in corde unus Deus invocatur, una pax custoditur. Unde debuit ergo, charissimi, demonstrari Spiritus sanctus, unitatem quamdam designans, nisi per columbam, ut pacatae Ecclesiae diceretur: *Una est columba mea*? Unde debuit humilitas, nisi per avem simplicem et gementem, non per avem superbam et exaltantem se sicut corvus?

656 Et forte dicent: Quia ergo columba, et una columba, praeter unam columbam Baptismus esse non potest: ergo si apud te est columba, vel tu es columba, quando ad te venio, tu da mihi quod non habeo. Scitis hoc ipsorum esse: modo vobis apparebit non esse de voce columbae, sed de clamore corvi. Nam paululum attendat Charitas vestra, et timeat insidias: imo cavete, et excipite verba contradicentium respondenda, non translutenda et visceribus danda. Facite inde quod fecit Dominus,

quando illi obtulerunt amarum potum; gustavit, et respuit (MATTH. XXVII, 34): sic et vos, audite, et abiicite. Quid enim dicunt? videamus. Ecce, inquit, tu es columba, o Catholica, tibi dictum est: *Una est columba mea, una est matri suae*: tibi certe dictum est. Exspecta, noli me interrogare: si mihi dictum est, proba primum; si mihi dictum est, cito volo audire. Inquit, Tibi dictum est. Respondeo voce Catholicae, Mihi. Hoc autem, fratres, quod ore meo solius sonuit, sonuit, ut arbitror, et de cordibus vestris, et omnes pariter diximus, Ecclesiae catholicae dictum est: *Una est columba mea, una est matri suae*. Praeter ipsam columbam, inquit, Baptismus non est; ego praeter ipsam columbam sum baptizatus; ergo non habeo Baptismum: si Baptismus non habeo, quare mihi non das quando ad te venio?

Et ego interrogo: interim sequestremus, cui dictum sit: *Una est columba mea, una est matri suae*; adhuc quaerimus: aut mihi dictum est, aut tibi dictum est; sequestremus cui dictum sit. Hoc ergo quaero, si columba est simplex, innocens, sine felle, pacata in oculis, non saeva in unguibus; quaero utrum ad huius columbae membra pertineant avari, raptores, subdoli, ebriosi, flagitiosi: membra sunt columbae huius? Absit, inquit. Et revera, fratres, quis hoc dixerit? Ut nihil aliud dicam, raptores solos si dicam, membra columbae: milvi rapiunt, accipitres rapiunt, corvi rapiunt; columbae non rapiunt, non dilaniant: ergo raptores non sunt membra columbae. Non apud vos fuit vel unus raptor? Quare manet Baptismus quem dedit accipiter, non columba? Quare non baptizatis apud vos ipsos post raptores et adulteros et ebriosos, post avaros apud vos ipsos? An isti

omnes membra columbae sunt? Sic dehonestatis columbam vestram, ut ei membra vulturina faciatis. Quid ergo, fratres, quid dicimus? Mali et boni sunt in Ecclesia catholica: ibi autem soli mali sunt. Sed forte inimico animo hoc dico: et hoc postea requiratur. Et ibi certe dicunt quia sunt boni et mali: nam si dixerint solos bonos se habere; credant illis sui, et subscribo. Non sunt apud nos, dicant, nisi sancti, iusti, casti, sobrii; non adulteri, non feneratorum, non fraudatores, non periuri, non vinolenti: dicant; non enim attingendo linguas ipsorum, sed tango corda ipsorum. Cum autem noti sint nobis et vobis et suis, sicut et vos et vobis in Catholica et illis noti estis; nec nos eos reprehendamus, nec illi se palpent. Nos fatemur in Ecclesia et bonos et malos esse, sed tamquam grana et paleam. Aliquando qui baptizatur a grano, palea est; et qui baptizatur a palea, granum est. Alioquin si qui baptizatur a grano, valet; et qui baptizatur a palea, non valet: falsum est, *Hic est qui baptizat*. Si autem verum est, *Hic est qui baptizat*: et quod ab illo datur, valet; et quomodo columba, baptizat. Non enim malus ille columba est, aut ad membra columbae pertinet: nec hic potest dici in Catholica, nec apud illos, si illi dicunt, columbam esse Ecclesiam suam. Quid ergo intelligimus, fratres? Quoniam manifestum est, et omnibus notum, et si nolint convincuntur: quia et ibi quando dant mali, non post illos baptizatur; et hic quando dant mali, non post illos baptizatur. Columba non baptizat post corvum: corvus quare vult baptizare post columbam?

658 Intendat Charitas vestra: et quare designatum est nescio quid per columbam, ut baptizato Domino veniret columba, id est, Spiritus sanctus in spe-

cie columbae, et maneret super eum, cum in adventu columbae hoc cognosceret Ioannes, propriam quamdam potestatem in Domino ad baptizandum? Quia per hanc propriam potestatem, sicut dixi, pax Ecclesiae firmata est. Et potest fieri ut habeat aliquis Baptismus praeter columbam: ut prosit ei Baptismus praeter columbam, non potest. Intendat Charitas vestra, et intelligat quod dico: nam et ista circumventionem saepe seducunt fratres nostros qui pigri et frigidi sunt. Simus simpliciores et ferventiores. Ecce, inquit, ego accepi, an non accepi? Respondeo: Accepisti. Si ergo accepi, non est quod mihi des; securus sum, etiam testimonio tuo: et ego enim me dico accepisse, et tu me fateris accepisse; utriusque lingua securum me facit: quid ergo mihi promittis? quare me vis catholicum facere, quando non mihi aliquid daturus es amplius, et me iam accepisse fateris quod te habere dicis? Ego autem quando dico, Veni ad me, dico quia non habes tu, qui fateris quia habeo: quare dicis, Veni ad me?

659 Docet nos columba. Respondet enim de capite Domini, et dicit: Baptismus habes, charitatem autem qua gemo non habes. Quid est hoc, inquit, Baptismus habeo, charitatem non habeo? Sacramenta habeo, et charitatem non? Noli clamare; ostende mihi quomodo habeat charitatem, qui dividit unitatem. Ego, inquit, habeo Baptismus. Habes, sed Baptismus ille sine charitate nihil tibi prodest; quia sine charitate tu nihil es. Nam Baptismus ille, etiam in illo qui nihil est, non est nihil: Baptisma quippe illud aliquid est, et magnum aliquid est; propter illum de quo dictum est, *Hic est qui baptizat*. Sed ne putares illud quod magnum est, tibi aliquid prodesse posse si non fueris

in unitate, super baptismum columba descendit, tamquam dicens: Si Baptismum habes, esto in columba, ne non tibi prosit quod habes. Veni ergo ad columbam, dicimus: non ut incipias habere quod non habebas, sed ut prodesse tibi incipiat quod habebas. Foris enim habebas Baptismum ad perniciem: intus si habueris, incipit prodesse ad salutem.

660 Non enim tantum tibi non proderat Baptisma, et non etiam oberat. Et sancta possunt obsesse: in bonis enim sancta ad salutem insunt; in malis ad iudicium. Certe enim, fratres, novimus quid accipiamus, et utique sanctum est quod accipimus, et nemo dicit, non esse sanctum: et quid ait Apostolus? *Qui autem manducat et bibit indigne, iudicium sibi manducat et bibit* (I COR. XI, 29). Non ait quia illa res mala est: sed quia ille malus, male accipiendo, ad iudicium accipit bonum quod accipit. Num enim mala erat buccella quae tradita est Iudae a Domino? (IOANN. XIII, 26). Absit. Medicus non daret venenum: salutem medicus dedit; sed indigne accipiendo, ad perniciem accipit qui non pacatus accipit. Sic ergo et qui baptizatur. Habeo, inquit, mihi. Fateor, habes: observa quod habes; eo ipso quod habes damnaberis. Quare? Quia rem columbae praeter columbam habes. Si rem columbae in columba habeas, securus habes. Puta te esse militarem: si characterem imperatoris tui intus habeas, securus militas; si extra habeas, non solum tibi ad militiam non prodest character ille, sed etiam pro desertore punieris. Veni ergo, veni, et noli dicere: Iam habeo, iam sufficit mihi. Veni; columba te vocat, gemendo te vocat. Fratres mei, vobis dico; gemendo vocate, non rixando: vocate orando, vocate invitando, vocate

ieiunando; de charitate intelligant quia doletis illos. Non dubito, fratres mei, quia si videant dolorem vestrum, confundentur, et reviviscunt. Veni ergo, veni: noli timere; time si non venis: imo non time, sed plange. Veni, gaudetis si veneris: gemes quidem in tribulationibus peregrinationis; sed gaudetis in spe. Veni ubi est columba, cui dictum est. *Una est columba mea, una est matri suae*. Columbam unam vides super caput Christi, linguas non vides in toto orbe terrarum? Idem Spiritus per columbam, idem et per linguas: si per columbam idem Spiritus, et per linguas idem Spiritus, Spiritus sanctus orbi terrarum datus est, a quo te praecidisti, ut clames cum corvo, non ut gemas cum columba. Veni ergo.

Sed sollicitus es forte, et dicis: Foris baptizatus, timeo ne inde sim reus, quia foris accepi. Iam coepisti cognoscere quid gemendum sit: verum dicis, quia reus es; non quia accepisti, sed quia foris accepisti. Tene ergo quod accepisti, emenda quod foris accepisti: accepisti rem columbae, praeter columbam: duo sunt quae audis; Accepisti, et, Praeter columbam accepisti: quod accepisti, approbo; quia foris accepisti, improbo. Tene ergo quod accepisti; non mutatur, sed agnoscitur: character est Regis mei, non ero sacrilegus; cor-rigo desertorem, non immuto characterem.

Noli de Baptismate gloriari, quia ⁶⁶⁰ dico, ipsum est; ecce dico, ipsum est; tota Catholica dicit, ipsum est: advertit columba, et agnoscit, et gemit, quia ipsum foris habes; videt ibi quod agnoscit, videt et quod corrigat. Ipsum est, veni. Gloriaris quia ipsum est, et non vis venire? Quid ergo mali, qui non pertinent ad columbam? Ait tibi columba: Et mali inter quos gemo, qui

non pertinent ad membra mea, et necesse est ut inter illos gemam, nonne habent quod te habere gloriaris? nonne multi ebriosi habent Baptismum? nonne multi avari? nonne multi idololatras, et quod est peius, furtim? nonne pagani ad idola eunt, vel ibant publice? nunc oculis christiani sortilegos quaerunt, mathematicos consulunt. Et isti habent Baptismum, sed columba gemit inter corvos. Quid ergo gaudes, quia habes? hoc habes quod habet et malus, habeto humilitatem, charitatem, pacem: habeto bonum quod nondum habes, ut prosit tibi bonum quod habes.

663 Nam quod habes, habuit et Simon magus: Actus Apostolorum testes sunt, ille liber canonicus omni anno in Ecclesia recitandus. Anniversaria solemnitate post passionem Domini nostis illum librum recitari, ubi scriptum est quomodo conversus sit Apostolus, et ex persecutore praedicator factus (ACT. IX, 1-30): ubi etiam die Pentecostes missus est Spiritus sanctus in linguas divisus velut ignis (Ibid. II, 1-4). Ibi legimus multos credidisse in Samaria per praedicationem Philippi: intelligitur autem sive unus ex Apostolis, sive ex diaconis; quia septem ibi diaconos legimus ordinatos, inter quos est etiam nomen Philippi (Ibid. VI, 3-6). Per Philippum ergo praedicationem crediderunt Samaritae; Samaria coepit abundare fidelibus: ibi erat iste Simon magus; per magicas factiones suas dementaverat populum, ut eum virtutem Dei putarent: commotus tamen signis quae a Philippo fiebant, etiam ipse credidit; sed quomodo ipse crediderit, posteriora sequentia demonstraverunt: baptizatus est autem et Simon. Audierunt hoc Apostoli, qui erant Ierusalem; missi sunt ad illos Petrus et Ioannes, inve-nerunt multos baptizatos: et quia nul-

lus ipsorum adhuc acceperat Spiritum sanctum, sicut tunc descendebat, ad ostendendam significationem gentium crediturarum, ut linguis loquerentur in quos descendebat Spiritus sanctus; imposerunt illis manus orantes pro eis, et acceperunt Spiritum sanctum. Simon ille, qui non erat in Ecclesia columba, sed corvus, quia ea quae sua sunt quaerebat, non quae Iesu Christi (PHILIPP. II, 21); unde in Christianis potentiam magis amaverat quam iustitiam, vidit per impositionem manuum Apostolorum dari Spiritum sanctum (non quia ipsi dabant, sed quia ipsis orantibus datus est), et ait Apostolis: *Quid vultis a me accipere pecuniae, ut et per impositionem manuum mearum detur Spiritus sanctus?* Et ait illi Petrus: *Pecunia tua tecum sit in perditionem; quoniam domum Dei pulasti pecunia comparandum*. Cui dicit: *Pecunia tua tecum sit in perditionem?* Utique baptizato. Iam Baptisma habebat: sed columbae visceribus non haerebat. Audi quia non haerebat; verba ipsa Petri apostoli advertite: sequitur enim: *Non est tibi pars neque sors in hac fide; in felle enim amaritudinis video te esse* (ACT. VIII, 5-23). Columba fel non habet: Simon habebat; ideo separatus erat a columbae visceribus. Baptisma illi quid proderat? Noli ergo de Baptismate gloriari, quasi ex ipso salus tibi sufficiat: noli irasci, deponc fel, veni ad columbam; hic tibi proderit quod foris non solum non proderat, sed etiam oberat.

Neque dicas: Non venio, quia foris ⁶⁶⁴ sum baptizatus. Ecce incipe habere charitatem, incipe habere fructum, inveniat in te fructus, mittet te columba intro. Invenimus hoc in Scriptura. Imputribilibus lignis arca fuerat fabricata (GEN. VI, 14): imputribilia ligna sancti sunt, fideles pertinentes ad Christum.

Quomodo enim in templo lapides vivi de quibus aedificatur templum, homines fideles dicti sunt; sic ligna imputribilia homines perseverantes in fide. In ipsa ergo arca ligna imputribilia erant; arca enim Ecclesia est: ibi baptizata columba; arca enim illa in aqua ferebatur: ligna imputribilia intus baptizata sunt. Invenimus quaedam ligna foris baptizata, omnes arbores quae erant in mundo. Ipsa tamen aqua erat, non erat altera: omnis de coelo venerat, et de abyssis fontium: ipsa erat aqua in qua baptizata sunt ligna imputribilia quae erant in arca, in qua baptizata sunt ligna foris. Missa est columba, et primo non invenit requiem pedibus suis: rediit ad arcam; plena enim erant aquis omnia, et maluit redire quam rebaptizari. Corvus autem ille emissus est antequam siccaret aqua: rebaptizatus redire noluit; mortuus est in his aquis. Avertat Deus corvi illius mortem. Nam quare non est reversus, nisi quia aquis interceptus est? At vero columba non inveniens requiem pedibus suis, cum ei undique clamaret aqua, Veni, veni, hic tingere; quomodo clamant isti haeretici, Veni, veni, hic habes: non inveniens illa requiem pedibus suis, reversa est ad arcam. Et misit illam Noe iterum, sicut vos mittit arca, ut loquamini illis: et quid fecit postea columba? Quia erant ligna foris baptizata, reportavit ad arcam ramum de oliva. Ramus ille et folia et fructum habebat (GEN. VII, 6-11): non sint in te sola verba, non sint in te sola folia; sit fructus, et redi ad arcam, non per te ipsum, columba te revocat. Gemite foris, ut illos intro revocetis.

665 Etenim fructus iste olivae, si discutatur, invenies quid erat. Olivae fructus, charitatem significat. Unde hoc probamus? Quomodo enim oleum a

nullo humore premitur, sed disruptis omnibus exsilit et supereminet: sic et charitas non potest premi in ima; necesse est ut ad superna emineat. Propterea de illa dicit Apostolus: *Adhuc supereminentiorem viam vobis demonstro*. Quia diximus de oleo, quia supereminet, ne forte non de charitate dixerit Apostolus, *Supereminentiorem viam vobis demonstro*, audiamus quid sequitur: *Si linguis hominum loquar et angelorum, charitatem autem non habeam, factus sum tanquam aeramentum sonans, aut cymbalum tinniens* (I COR. XII, 31; XIII, 1). I nunc, Donate, et clama, Disertus sum: i nunc, et clama, Doctus sum. Quantum disertus? quantum doctus? numquid linguis Angelorum locutus es? Et tamen si linguis Angelorum loquereris, charitatem non habens, audire aera sonantia et cymbala tinnientia. Soliditatem aliquam quaero, fructum in foliis inveniam: non sint sola verba, habeant olivam, redeant ad arcam.

Sed, inquires, habeo sacramentum. 666 Verum dicis: Sacramentum divinum est; habes Baptisma, et ego confiteor. Sed quid dicit idem Apostolus? *Si sciero omnia sacramenta, et habuero prophetiam et omnem fidem, ita ut montes transferam*: ne forte et hoc diceres, Credidi, sufficit mihi. Sed quid dicit Iacobus? *Et daemones credunt, et contremiscunt* (IACOBI II, 19). Magna est fides, sed nihil prodest si non habeat charitatem. Confitebantur et daemones Christum. Ergo credendo, sed non diligendo dicebant: *Quid nobis et tibi?* (MARC. I, 24). Fidem habebant, charitatem non habebant: ideo daemones erant. Noli de fide gloriari; adhuc daemonibus comparandus es. Noli dicere Christo, Mihi et tibi quid est? Unitas enim Christi tibi loquitur. Veni, cognosce pacem, redi ad viscera columbae. Foris bapti-

zatus es; habeto fructum, et redi ad arcam.

667 Et tu: Quid nos quaeritis, si mali sumus? Ut boni sitis. Ideo vos quaerimus, quia mali estis: nam si mali non essetis, invenissemus vos, non vos quaeremus. Qui bonus est, iam inventus est: qui malus est, adhuc quaeritur. Ideo vos quaerimus; redite ad arcam. Sed iam habeo Baptisma. *Si omnia sacramenta sciero, et habuero prophetiam et omnem fidem, ita ut montes transferam, charitatem autem non habeam, nihil sum*. Fructum ibi videam, olivam ibi videam, et revocaris ad arcam.

668 Sed quid ais? Ecce nos multa mala patimur. Haec si pro Christo pateremini, non pro honoribus vestris. Audite quod sequitur: iactant se enim aliquando, quia eleemosynas multas faciunt, dant pauperibus; quia patiuntur molestias: sed pro Donato, non pro Christo. Vide quomodo patiaris: nam si pro Donato pateris, pro superbo pateris; non es in columba, si pro Donato pateris. Non erat ille amicus sponsi: nam si amicus esset sponsi, gloriam sponsi quaereret, non suam (IOANN. III, 29). Vide amicum sponsi dicentem: *Hic est qui baptizat*. Ille non erat amicus sponsi, pro quo pateris. Non habes vestem nuptialem; et si ad convivium venisti, foras habes mitti (MATTH. XXII, 11-13); imo quia foras missus es, ideo miser es: redi aliquando, et noli gloriari. Audi quid dicat Apostolus: *Si tradidero omnia mea pauperibus, et tradidero corpus meum ut ardeam, charitatem autem non habeam*. Ecce quod non habes. *Si tradidero*, inquit, *corpus meum ut ardeam*; et utique pro nomine Christi: sed quia sunt multi qui iactanter illud faciunt, non cum charitate, ideo: *Si tradidero corpus meum ut ar-*

deam, charitatem autem non habeam, nihil mihi prodest (I COR. XIII, 2, 3). Charitate fecerunt martyres illi qui in tempore persecutionis passi sunt; charitate fecerunt: isti autem de timore et de superbia faciunt; nam cum persecutor desit, seipsos praecipitant. Veni ergo, ut habeas charitatem. Sed nos habemus martyres. Quos martyres? Non sunt columbae, ideo volare conati sunt, et de petra ceciderunt.

669 Omnia ergo, fratres mei, videtis, quia clamant adversus illos, omnes paginae divinae, omnis prophetia, totum Evangelium, omnes apostolicae litterae, omnis gemitus columbae; et nondum evigilant, nondum expurgiscuntur. Sed si columba sumus, gemamus, toleremus, speremus; aderit misericordia Dei, ut efferveat ignis Spiritus sancti in simplicitate vestra; et veniet. Non est desperandum; orate, praedicate, diligite; prorsus potens est Dominus. Iam coeperunt cognoscere frontem suam: multi cognoverunt, multi eruberunt; aderit Christus, ut cognoscat et ceteri. Et certe, fratres mei, vel pala sola ibi remaneat, omnia grana colligantur: quidquid ibi fructificavit, redeat ad arcam per columbam.

670 Modo deficientes ubique, quid nobis proponunt, non inventientes quid dicant? Villas nostras tulerunt, fundos nostros tulerunt. Proferunt testamenta hominum. Ecce ubi Gaius Scius donavit fundum Ecclesiae, cui praeerat Faustinus. Cuius episcopus erat Faustinus Ecclesiae? quid est Ecclesia? Ecclesiae, dixit, cui praeerat Faustinus: sed non Ecclesiae praeerat Faustinus, sed parti praeerat. Columba autem Ecclesia est. Quid clamas? Non devoravimus villas, columba illas habeat: quaeratur quae sit columba, et ipsa habeat. Nam nostis, fratres mei, quia villae istae non

sunt Augustini: et si non nostis, et putatis me gaudere in possessione villarum, Deus novit, ipse scit quid ego de illis villis sentiam, vel quid ibi sufferam; novit gemitus meus, si mihi aliquid de columba impertire dignatus est. Ecce sunt villae: quo iure defendis villas? divino an humano? Respondent: Divinum ius in Scripturis habemus, humanum ius in legibus regum. Unde quisque possidet quod possidet? nonne iure humano? Nam iure divino, *Domini est terra et plenitudo eius* (PSAL. XXIII, 1): pauperes et divites Deus de uno limo fecit, et pauperes et divites una terra supportat. Iure tamen humano dicit: Haec villa mea est, haec domus mea, hic servus meus est. Iure ergo humano, iure imperatorum. Quare? Quia ipsa iura humana per imperatores et reges saeculi Deus distribuit generi humano. Vultis legamus leges imperatorum, et secundum ipsas agamus de villis? Si iure humano vultis possidere, recitemus leges imperatorum: videamus si voluerunt aliquid ab haereticis possideri. Sed quid mihi est imperator? Secundum ius ipsius possides terram. Aut tolle iura imperatorum, et quis audeat dicere: Mea est illa villa, aut meus est ille servus, aut domus haec mea est? Si autem ut teneantur ista ab hominibus, iura acciperent regum, vultis recitemus leges, ut gaudeatis quia vel unum hortum habetis, et non imputetis nisi mansuetudini columbae, quia vel ibi vobis permittitur permanere? Leguntur enim leges manifestae, ubi praeceperunt imperatores, eos qui praeter Ecclesiae catholicae communionem usurpant sibi nomen Christianum, nec volunt in pace colere pacis auctorem, nihil nomine Ecclesiae audeant possidere.

671 Sed quid nobis et imperatori? Sed

iam dixi, de iure humano agitur. Et tamen Apostolus voluit serviri regibus, voluit honorari reges, et dixit: *Regem reveremini* (1 PETR. II, 17). Noli dicere: Quid mihi et regi? Quid tibi ergo et possessioni? Per iura regum possidentur possessiones. Dixisti: Quid mihi et regi? noli dicere possessiones tuas; quia ad ipsa iura humana renuntiasti, quibus possidentur possessiones. Sed de divino iure ago, ait. Ergo Evangelium recitemus; videamus quo usque Ecclesia catholica Christi est, super quem venit columba, quae docuit, *Hic est qui baptizat*. Quomodo ergo iure divino possideat, qui dicit: Ego baptizo; cum dicat columba: *Hic est qui baptizat*; cum dicat Scriptura: *Una est columba mea, una est matri suae*? Quare lanias columbam? Imo lanias viscera vestra: nam vobis lanias, columba integra perseverat. Ergo, fratres mei, si ubique non habent quod dicant, ego dico quod faciant: veniant ad Catholicam, et nobiscum habebunt non solum terram, sed etiam illum qui fecit coelum et terram.

Varia de Epiphania, ex Benedicto XIV.

(DE FESTIS DOMI, LIB. I, CAP. 2, N. 34-35).

XXXIV.

670 **G**RAVIOR DE EO est controversia, num eadem sexta Ianuarii die Miraculum editum fuerit conversionis aquae in vinum. Suarez 3 par., tom. 2, disput. 26, sect. 1, declarat, vel omnia tria illa miracula, ideoque miraculum etiam aquae in vinum conversae eadem sexta Ianuarii die edita esse, vel eo demum nos redigi, ut veram diem, qua gesta sunt, prorsus nescire fateamur; affirmandum tamen, ne totam hanc rem dubitationibus implexam omnino relinquamus, eadem die sexta Ianuarii et Magos Dominum adorasse, et Iesum Baptismo ablutum esse, et aquam in vinum esse conversam. Quocirca ne cogamur omnia in dubium vocari, sententiam existimo Baptismum Christi, et alia

etiam duo *Mysteria sexta die Ianuarii facta esse*. D. Thomas, Lect. 1, in cap. 2 Ioann., pag. 16, lit. B, apertissime eandem tuetur sententiam, inita in hunc modum ratione temporum vitae Christi Domini: *In Festo Epiphaniae trium miraculorum commemoratio fit, scilicet Adorationis Magorum, quae fuit primo anno Nativitatis Domini: et Baptismi Christi quo baptizatus est eodem die (sexto Ianuarii) revolutis triginta annis, et de Nuptiis, quae sunt factae eodem die (sexto itidem Ianuarii) revolutis anno. Verum Baronius etsi, quemadmodum diximus, putet baptizatum esse Christum sexta die Ianuarii; eodemque, ut mox declarabimus, a Magis fuisse adoratum, negat tamen eodem die aquam in vinum esse conversam. Legas si libet celeberrimi Scriptoris verba ad annum Chr. 31, num. 36, ubi animadvertens Augustinum, in sermone quodam suo de Tempore scripsisse tria illa miracula die Dominico a Christo gesta esse, necessario inde consequi ait, non potuisse miraculum aquae in vinum conversae unius anni exacto cursu in eandem cadere diem, quo superiore anno Christus Baptismum suscepit: Si igitur tam Christi Baptismus, quam ex aqua vinum factum Miraculum die Dominico contigit, manifeste probatur, ac in apertam deducitur consequentiam, nequaquam illud eadem die post annum interlapsum accidisse, sed prorsus diversa: num si praesenti anno in diem Dominicum incidat Festum Epiphaniae, sequenti anno in alteram incurrit diem necesse est. Atque inde concludit Baptismum Christi, et miraculum aquae in vinum conversae eodem quidem anno, sed non eodem die sexto Ianuarii contigisse: praesertim cum ex Evangelio Ioannis id consequatur, qui diligentissime et accuratissime persequitur ea omnia, quae ad primum annum pertinet vitae Christi post Baptismum susceptum ab aliis Evangelistis praetermissa. Praeterea cum Baptismo suscepto Christus Dominus coepit Discipulos sibi adsciscere, et Evangelium praedicare, incredibile videtur solidi anni spatium transire passum esse, quin aliquo miraculo suam doctrinam illustraret. Ex quo fit, ut intra eundem illum annum, quo baptizatus fuit, Christus Dominus ediderit miraculum illud, quod, ut demonstravimus, sane primum omnium fuit, aquae in vinum conversae.*

673 **XXXV.** Et quamquam Ecclesia in Officio sextae diei Ianuarii canit: *Hodie vinum ex aqua factum est ad Nuptias*; non propterea ab ea sententia, quam attulimus, recedit Baronius: qui Ecclesiam ait non aliud illis verbis intelligere, quam eo die fieri eius miraculi commemorationem, quo aqua in vinum conversa fuit. Quam obiectionis illius diluendae rationem Pererius etiam amplexus est in Ioann. c. 2,

disp. 2, num. 8, ubi ait: *Illud hodie non refertur ad tempus rei gestae, quasi sensus sit, eo die tria illa Mysteria esse facta, (ideoque etiam Miraculum conversae aquae in vinum) sed refertur ad commemorationem, et celebrationem eorum trium Mysteriorum eo die fieri solitam, ut sit eorum verborum hic sensus: Hodie colitur et celebratur commemoratio istorum trium Mysteriorum.* Ballicus in Historia Festi Epiphaniae, § 1, ubi agit de trium horum solemnitate Festorum una eademque die celebranda, ait, verisimile esse Ecclesiam quorundam veterum Patrum opinionem innoxiam, qui tria illa miracula una eademque die contigisse arbitrati sunt, voluisse quidem, ut eadem die trium Mysteriorum ferret commemoratio; non tamen inde confici, eadem die revera tria illa miracula gesta esse, cum Ecclesia de eo tantum sollicita, ut Religio, et cultus uniusmodi esset ubique terrarum, noluerit pronuciare, quo unumquodque illorum miraculorum die contingerit. Thomassinus, de Celebrat. Festorum, l. 2, cap. 7, num. 13 et 14, Baronium iure collaudat, quod a latis historicorum omnium locis concludit, ea de re Patres inter se magno opere discrepare; atque idem Thomassinus monet, res a Iesu Christo gestas, quocumque illae tempore et die gestae sint, Christiano homini esse commemorandas. Nonnulli sunt, qui ut probent ex die quo unumquodque Festum celebratur argumentum minime posse confici eodem illo die rem esse gestam, cuius memoria recollitur, Festi Sanctorum Innocentium exemplum afferant. Illud enim ante Epiphaniam ab Ecclesia celebratur, cum aliqui dubitari non possit, quin post Magorum discessum ea Sanctorum Infantium caedes facta sit. De huiusmodi argumenti robore, et iure ne an non, ex die, quo unumquodque celebratur Festum, quispiam arguat eodem illo die rem illam esse gestam, cuius memoria Festo recollitur, paulo inferius disseremus. Inter ea concludendum putamus, incertum omnino esse, quo die miraculum illud contingerit, per quod Christus aquam in vinum convertit, et Baronii sententiam esse valde probabilem. Videndus Tillemontius, Not. 17, ad I. Ch. vitam, et Card. Gottus, par. 2, tom. 4, cap. 2, § 4, n. 39 et 40, ubi omnibus Baronii rationibus explicatis statuit, post duos a Baptismo menses Christum Dominum vocatum ad nuptias, et Miraculum aquae in vinum conversae exeunte Februarii contigisse. Haec de re apposite ad ea, quae diximus, ita scribit Ioannes Baptista Casalius, de Veteribus sacris Christianorum Ritibus, edit. Romanae, anno 1647, pag. 419, in append. ad. c. 60: *Retissime utique Sancta Mater Ecclesia haec tria hac eadem die memorat, nempe adorationem Gentium, manifestationem in Baptismo, miraculi exhibitionem in*